

Den Haag viert 'Nowruz'

Lente met een zwart randje

Muziek, poëzie én culinaire hoogstandjes. Maar het Nowruz Lentefestival op 1 april behelst veel meer. Ook in Den Haag wordt het begin van de lente breed gevierd. Dit jaar met een zwart randje, dat wel.

Door Eric Korsten

In Nederland, en zeker ook in Den Haag, zegt de Haagse Balout Khazraei, zijn er talloze groeperingen die het gewoon zijn om het begin van de lente te vieren. "Van Afghanen, Tadzjeken, Iraniërs en Koerden tot Iraakezen, Turkse Azeri en Syriërs," legt ze de bandbreedte van Nowruz ('nieuwe dag') uit. Ze is organisator van het Nowruz Lentefestival op 1 april in onder meer Amare. Haar doel? Verschillende culturen en verschillende landen bijeenbrengen, en dat alles op min of meer 'vreemd' grondgebied. "We proberen internationaal te verbinden, dat staat centraal. Natuurlijk zijn ook Nederlanders van harte welkom. De voertaal is daarom het Nederlands. Maar er wordt ook Engels bezuid, want we willen ook expats en niet-Nederlands sprekende Hagenezen bereiken."

Zestien was Khazraei (47) toen ze met haar familie naar Nederland kwam. Ze is in Iran grootgebracht in een fijnzinnig en kunstzinnig klimaat. In Teheran kreeg ze cultuur, en vooral muziek, met de papepel ingegoten. Uit haar thuisland natuurlijk, maar net zo goed Indiase raga's en passionele flamenco uit Spanje. In Nederland zag ze dat iedere bevolkingsgroep zijn eigen Nowruz-feestje hield met eten, drinken en dansen. "En particulier soms een modeshow." Ze dacht: "Waarom vieren we Nowruz niet samen? Ik wil graag iedereen uitnodigen om in elkaars culturele keuken te kijken, en zo de stad cultureel verrijken."

Programma

Khazraei, die zelf se-tar (Perzische luit) speelt, kijkt reikhalzend uit naar het optreden van vocaliste Sepideh Raissadat. "De Iraanse woont afwisselend in Canada en Duitsland omdat het in Iran voor vrouwen wettelijk verboden is om te zingen. Zij is

De Iraanse vocaliste Sepideh Raissadat woont afwisselend in Canada en Duitsland omdat het in Iran voor vrouwen wettelijk verboden is om te zingen. | Foto: PR

NIEUWE KLEDING EN CADEAUS

Met Nowruz wordt al 3000 jaar de eerste dag van de lente en de vernieuwing van de natuur gevierd, van Zwarte Zeebekken, Kaukasus, Centraal-Azië en Midden-Oosten tot de Balkan. Het beoogt vrede en solidariteit tussen generaties en binnen families, evenals verzoening en nabuurschap. Het is een van de heiligste dagen van de zogeheten Zoroastriëse (Zarathustra-) kalender en omvat rituelen, ceremonies en culturele evenementen. Er wordt nieuwe kleding gedragen, familie en vrienden worden bezocht en cadeaus worden uitgewisseld. Ook is er een maaltijd met dierbaren. Nowruz wordt door ruim 70.000 Perzisch sprekende Nederlanders en wereldwijd door 300 miljoen mensen gevierd.

een van de weinige vrouwen die dit in de openbaarheid durven." Ook ziet ze uit naar het Afghaans-Indiase Junoon Ensemble, dat speciaal voor deze uitgave van het festival nieuwe arrangementen heeft gemaakt. "Storytelling is er van de Iraniër Sahand Sahebdivani, de meest uitgesproken en een van de leukste. Ook is er een programma met dichters die een levenslijn schetsen van recentelijk overleden dichters. Zij nemen ons mee naar Koerdistaan en Afghanistan." Voorts is er de gratis toegankelijke 'Nowruz-markt', met onder meer culinaire genoegens uit verschillende culturen en streken.

Zwart randje

De turbulente situatie van vrouwen in het geografische stroomgebied van Nowruz wordt onder de loep genomen. "Voor veel vrouwen valt er dit jaar niet heel veel te vie-

'Ik wil graag iedereen uitnodigen om in elkaars culturele keuken te kijken'

ren. Er is veel verdriet. Er was een aardbeving. Velen kwamen om het leven, werden verkracht of gearresteerd, sommigen zijn nog steeds in de gevangenis. We zijn dit jaar somber gestemd. Daarom is als logo een witte bloesemtak gekozen met een zwarte sluier erbij." Ze heeft besloten het onderdeel dans uit het programma te schrappen. "Dans is bij uitstek uitbundig van karakter. Dat past dit jaar niet zo goed."

Er is nog een reden om de toekomst met meer reserve tegemoet te treden, zegt ze. "Dit jaar is onze subsidieaanvraag afgewezen door de gemeente. Ook festivals als Divali en Amazigh kregen nul op het rekest. In een cultureel superdiverse stad waar kunst en cultuur voor iedereen moet zijn, is het een ontmoedigend en afwijzend beleid. Dit is een verkeerd signaal in de stad van vrede en recht."

Nowruz Lentefestival, zaterdag 1 april, 16.30-23.00 uur, Nieuwe Kerk, Amare, Kunstenplein. Meer informatie: www.amare.nl

De verd

Bij galerie Schippers hangt het werk van vijf meester-schilders, onder wie twee Hagenaars, die meededen aan het tv-programma 'De Nieuwe Vermeer'. In het Mauritshuis op een steenworp afstand zijn de zes winnende schilderijen te zien.

'Ik droom er zelfs van'

Schrijver Boris Dittrich in Pulchri

Pulchri Studio aan het Lange Voorhout wil meer zijn dan een schilderkundig genootschap, het wil ook een plek zijn voor culturele activiteiten die buiten de beeldende kunst vallen. In dat kader is de sociëteit begonnen met een reeks bijeenkomsten waarin schrijvers en hun literatuur centraal staan. Elke eerste zondag van de maand vertellen auteurs in de Louis XV-zaal (aanvang 15.30 uur) over het schrijversvak en de totstandkoming van hun boeken. De serie 'Cultuur op zondag' begon met de Haagse schrijver en columnist Christiaan Weijts, zondag 2 april komt schrijver en Eerste Kamerlid Boris Dittrich (67) naar Pulchri.

Dittrich

Hij zal met name ingaan op zijn boek 'W.O.L.F.' (2016) dat gaat over het opkomende antisemitisme en de moslimhaat in Duitsland. Het boek werd uitgeroepen tot beste Nederlandstalige thriller van het jaar door de VN Detective en Thrillergids. Het is daarna ook uitgegeven in de serie 'Grote Lijsters', een collectie van topauteurs die speciaal voor het voortgezet onderwijs is samengesteld. Dittrichs boek 'Terug naar Tarvod' uit 2019 is een coming of age-roman. Het thema euthanasie, hulp bij zelfdoding en/of moord speelt daarin een rol. Dittrich heeft een contract getekend met een Nederlandse producent die het boek

Boris Dittrich. | Foto: Ed van Rijswijk

wil verfilmen. In zijn meest recente boek 'Het Laatste Woord' staat de verdwijning van een jonge moeder centraal en de impact die dat heeft op het leven van haar zoon. In 2022 zijn ook Dittrichs memoires uitgekomen met als rode draad hoe zijn homoseksualiteit zijn leven heeft beïnvloed.

men met als rode draad hoe zijn homoseksualiteit zijn leven heeft beïnvloed.

Roel Janssen

Na Dittrich komt journalist-schrijver Roel Janssen (7 mei) aan bod. Hij zal ingaan op zijn meest recente boek 'Gokkers en graaiers' dat de financiële geschiedenis van Nederland ('de bakermat van het handelskapitalisme') als onderwerp heeft. 'Het is ook een land van onderbelichte of onbekende financiële schandalen, speculaties en schurkenstreken,' aldus Janssen. 'Aan de hand van kleurrijke personages vertel ik over de pioniersrol die Nederland gespeeld heeft: de eerste speculant die 'short' ging in aandelen VOC, de tulpenbollengekte van 1637, de 'uitvinder' van plantageleningen met slaafgemaakte als onderpand in de 18de eeuw, de val van banken in de 20ste eeuw, de recente witwasschandalen van ING en ABN Amro en de rol van fiscale en juridische dienstverleners aan de Amsterdamse Zuidas bij de facilitering van Russische oligarchen.' Andere schrijvers die meededen aan 'Cultuur op zondag' zijn Mohana van den Kroonenberg (4 juni), Margreet Hofland (2 juli), Willemijn van Dijk (3 september), Yvonne Doorduyn (5 november) en Esther Teunissen (3 december).

Boris Dittrich in 'Cultuur op zondag', 2 april, 15.30 uur, Pulchri Studio. Meer informatie: www.pulchri.nl

wenen schilderijen van Vermeer

'Het tweede straatje', Titus Meeuws. | Afbeeldingen: PR/Mauritshuis

Door Margreet Hofland

Sinds de opening van de tentoonstelling 'Vermeer' in het Rijksmuseum in Amsterdam lijkt heel kunstlievend Nederland in de ban te zijn van de meester. Iedereen wil alles weten over deze schilder uit Delft: over zijn eigenzinnige gebruik van het perspectief, over de mysterieuze doorkijkjes en het heldere daglicht dat altijd van links het interieur instroomt, de overvloed aan details, de subtiele glimluchten en de ingetogen emoties. Nog nooit – en waarschijnlijk ook nooit meer – zijn zo veel van zijn schilderijen bij elkaar gebracht.

Zes schilderijen van Vermeer (1632-1675) zijn al lang geleden verdwenen, zoekgeraakt, gestolen of vergaan. Ze staan alleen met hun titel en een paar zinnen omschreven op oude veilinglijsten, afbeeldingen ervan bestaan niet. Dat was aanleiding voor Omroep MAX om een televisieserie te maken met de titel 'De Nieuwe Vermeer'. Duidzenden mensen uit heel Nederland gaven zich op voor het programma.

In elke aflevering stond een van de verdwenen schilderijen centraal, iedereen mocht een werk inleveren met een eigen interpretatie van Vermeer. Hoe zou het verdwenen werk van Vermeer eruit hebben gezien? Daarnaast streden per aflevering twee meester-schilders om de eer een schilderij te maken dat die verdwenen Vermeer zou kunnen zijn. De experts Abbie Vandivere, restaurator van het Mauritshuis, en Pieter Roelofs, hoofd schilder- en beeldhouwkunst van het Rijksmuseum, begeleidden de deelnemers tijdens het maakproces en besloten uiteindelijk ook wie de winnaars waren.

Haagse schilders

Onder de meester-schilders waren ook twee Hagenaars: Titus Meeuws en Arjan van Gent.

'Venus, Jupiter en Mercurius', Arjan van Gent.

'Ik vind het een geweldige uitdaging,' zei Meeuws. Hij is schilder van Haagse stadsgedichten, zijn stijl is impressionistisch, heel anders dan de stijl van Vermeer. 'Het is moeilijk,' voegde hij toe. 'Er zijn sowieso maar weinig Vermeers en daarvan zijn er maar twee stadsgedichten, die ook nog eens heel verschillend zijn.'

Het verdwenen schilderij dat in zijn aflevering centraal stond, heet 'Het tweede straatje'. Is het verwant aan het bekende 'Straatje van Vermeer' of is het juist heel anders? Lijkt het misschien toch meer op het 'Gezicht op huizen in Delft'? In een opname van het tv-programma is te zien dat Meeuws fietsend door Delft naar de Hollandse lucht kijkt en dat heel inspirerend vindt, maar hij corrigeert zichzelf ter plekke. 'Ik moet niet zomaar een lucht schilderen, maar een lucht zoals Vermeer die geschilderd zou hebben.'

Het mooiste in zijn uiteindelijke werk is het mansfiguurtje dat samen met zijn hond door een poortje loopt, overgoten met een nevelachtig licht. Het was tegelijkertijd zijn valkuil. 'Zo zou Vermeer het nooit geschilderd hebben,' zei de jury streng.

Mythologie

In de derde aflevering van 'De nieuwe Vermeer' was de Haagse Arjan van Gent een van de meester-schilders. Hij had al heel wat tv-ervaring, want in 2012 deed hij mee aan 'Sterren op het Doek'. Zijn aflevering stond in het teken van de mythologie. 'Venus, Jupiter en Mercurius' is een van de weinige mythologische werken die Vermeer maakte. Al honderden jaren is het schilderij verdwenen. Het enige aanknopingspunt is 'Diane en haar nimfen' dat in het Mauritshuis hangt en dat de schilder in zijn beginjaren maakte. Het is fel van kleur en is nauwelijks herkenbaar als een Vermeer. Ook Van Gent had moeite met het aanpassen. De meester-schilders kregen allebei een doek op hetzelfde formaat, met de opdracht dat het een liggende voorstelling moest worden, maar Van Gent vond dat het een driehoekscompositie moest worden en dat paste niet in het liggende formaat.

'Zo zou Vermeer het nooit geschilderd hebben'

In de serie is goed te zien hoe obsessief de schilders met de opdracht bezig zijn. De tijdsdruk is hoog en emoties gaan een rol spelen. 'Ik droom er zelfs van,' zei Arjan van Gent op het laatst. In de week vóór de uitzending kreeg hij een grote klap te verwerken. Het model dat hij voor zijn Jupiter gebruikte, de Haagse acteur Ernst Drukker, overleed plotseling aan een hartaanval. 'Dat geeft dit werk een nóg diepere betekenis voor mij,' zei hij.

De zes winnende werken van de wedstrijd 'De Nieuwe Vermeer' zijn (zonder tickets) te zien in de foyer van het Mauritshuis, vijf van de 'verliezers' hangen bij galerie Schippers in de Kazernesstraat, de locaties liggen op zes minuten lopen van elkaar.

'De Nieuwe Vermeer', t/m zondag 4 juni in het Mauritshuis en t/m zaterdag 8 april in galerie Schippers, dinsdag t/m zaterdag, 10.00-17.00 uur. Meer informatie: www.mauritshuis.nl en www.galerieschippers.nl